

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

والنتین کاتاسانوف* - (Valentin Katasonov)

برگردان از: ا. م. شیری

۲۱ دسمبر ۲۰۱۵

احتمال ویرانی کامل نظام مالی جهان بعد از ۲۱ دسمبر

جهان به فاز هرج و مرج وارد می شود. همین اواخر در این باره گفته می شد که امریکا قصد دارد دنیا را به "هرج و مرج هدایت شونده" گرفتار نماید. روند حوادث خاورمیانه و نزدیک این توهم را که طراحان هرج و مرج قادر به مدیریت آن هستند، نفی می کند. ساختار مالی جهان نیز در آینده نزدیک می تواند گرفتار چنین هرج و مرج غیر قابل هدایت بشود. مبتکران هرج و مرج مالی غیر قابل هدایت هم درست مثل امریکا رفتار می کنند. گمان می رود بدهی ۳ میلیارد دلاری اوکراین به روسیه به مثابه چاشنی انفجاری پروسه عمل بکند.

تشدید مشکلات پیرامون این بدهی یک حادثه اتفاقی نیست. واشینگتن آگاهانه از این بدهی برای اعمال فشار به روسیه استفاده می کند. تأثیرات جانبی این سیاست ضد روسیه گمان می رود به تخریب نهائی آن موازین مالی جهانی منتج شود، که در کنفرانس بین المللی برتون وودز در سال ۱۹۴۴ تنظیم و تصویب گردید.

خود امریکا علی رغم ایجاد نظام پولی - مالی برتون وودز، با امتناع از تبدیل دالر به طلا در سالهای دهه هفتاد قرن بیستم اولین ضربه را به آن وارد آورد. تبدیل طلا لغو گردید، جهان به اسکناس روی آورد، نرخ ارز شناور شد. رشد جنون آمیز بازارهای پول و معاملات مالی، که ثبات اقتصاد جهانی و مالی بین المللی را به طور محسوسه متزلزل ساخت، آغاز گردید. این، یک هرج و مرج مالی، اما قابل هدایت بود. صندوق بین المللی پول که در سال ۱۹۴۵ تأسیس شد، به مثابه یکی از ابزارهای مدیریت امور مالی بین المللی باقی ماند.

و امروز نابودی صندوق بین المللی پول، که تشدید بی ثباتی پایه های مالی بین المللی منجر به هرج و مرج جهانی مالی را در پی دارد، در برابر دیدگان ما اتفاق می افتد. نقش صندوق بین المللی پول در حمایت از نظام مالی جهانی تنها عبارت از آن نبود که به این یا آن کشور وام و اعتبار مالی می پرداخت، بلکه، عبارت از این هم بود که به عنوان بالاترین مرجع قاعده بازی تنظیم شده در بازارهای مالی ایفای نقش می کرد. پس از آن که امریکا، سهامدار سابقاً عمده صندوق بین المللی پول (در حدود ۱۷ درصد از کل آراء) صندوق بین المللی پول را به شرکت در بازی خود در اوکراین و ادار ساخت، این مؤسسه جهانی مالی مجبور شد همان قاعده ای را که خود در طول دهها سال توسعه داده، تکمیل کرده بود، به هم بزند. صندوق با تصمیمات اخیر خود به بازی بی قاعده ای وارد شد که عواقب آن برای امور مالی جهان عملاً قابل پیش بینی نیست.

آخرین تصمیم این چینی در ۸ دسامبر اتخاذ گردید. این تصمیم به سررسیدنهائی تاریخ پرداخت بدهی ۳ میلیارد دلاری اوکراین به روسیه (۲۰ دسامبر) مربوط می شود. واشینگتن دولت اوکراین را به امتناع از پرداخت بدهی روسیه تحریک می کند. از آنجائی که خودداری کیف از تأدیه بدهی خود تقریباً به طور خودکار به وضعیت نکول کامل اوکراین منتهی می شود، در این صورت صندوق بین المللی پول، بر اساس همان قاعده ای که از ابتدای تشکیل صندوق عمل می کرد، از پرداخت وام بیشتر به اوکراین محروم می گردد. به منظور انتقال وجه وام صندوق بین المللی به اوکراین (بر اساس موافقت نامه امضاء شده در خصوص اعطای وام ۱۷ و نیم میلیارد دلاری در ماه اپریل سال ۲۰۱۵)، واشینگتن به صندوق دستور داد قاعده را طوری تنظیم نماید که حتی در صورت تعویق تعهدات کیف در قبال مسکو، صندوق بتواند به اوکراین وام بدهد. به باور من، این ایده واشینگتن، به معنای "پوشیدن شلوار از سر" است و صندوق بی اراده هم به این فرمان غیر قابل اجرا تسلیم شد.

آلکسی موژین، مدیر روسی صندوق بین المللی پول تصریح کرد، که هیأت مدیره صندوق در ۸ دسامبر اصلاحیه ای را تصویب کرد که به موجب آن اعطای وام به بدهکاران در صورت وضعیت نکول مطلق ممکن است. هر کسی بروشنی درک می کند، که چنین تصمیم "انقلابی" صندوق برای حمایت از رژیم محتضر کیف و برانگیختن خشم روسیه اتخاذ گردید. آنتون سیلوانوف، وزیر دارائی روسیه در مصاحبه با خبرنگاران گفت: "تصمیم به تغییر قاعده، شتابزده و جانبدارانه بود و اساساً با هدف آسیب زدن به روسیه و قانونی کردن امتناع کیف از پرداخت بدهی خود اتخاذ شده است".

برنامه تغییر قاعده خیلی عجولانه تنظیم و تصویب گردید (لازم بود قبل از ۲۰ دسامبر تصویب شود). حل چنین مسأله اساسی در تاریخ صندوق بین المللی پول چند بار اتفاق افتاده است. در سال ۱۹۸۹ حق پرداخت وام به کشورهائی که به بانکهای تجاری خارجی بدهکارند، به صندوق اعطا شد و در سال ۱۹۹۸ اجازه پرداخت وام به کشورهائی که بر حسب اوراق قرضه خود به سرمایه گذاران غیردولتی بدهکارند، به صندوق داده شد. با این حال، تأدیه بدهی طلبکاران مستقل همیشه وظیفه مقدس مشتریان صندوق بین المللی پول بوده است. طلبکاران مستقل - ناجیان بالاترین مرجع، درست زمانی به کمک کشورها می شتابد که وام دهندگان و سرمایه گذاران خصوصی از آنها روی برمی گردانند. بدهی دولتها به طلبکاران مستقل (یعنی کشورهای دیگر) در موازین صندوق بین المللی مانند تعهدات آنها به خود صندوق "مقدس" شمرده می شود. این، اگر چنین بتوان گفت، سنگ بنای نظام مالی جهان است. و ما همچنان نظاره گر بیرون کشیدن عجولانه این سنگ از زیر بنای مالی جهان در جلسات روزمره هیأت مدیره صندوق بین المللی پول هستیم. آنتون سیلوانوف، وزیر دارائی روسیه توجه خاصی به این جنبه تصمیم هیأت مدیره صندوق بین المللی پول مبذول داشت و گفت: "موازین استفاده از تأمین مالی صندوق دهه ها بلا تغییر مانده بود. طلبکار مستقل همیشه بر طلبکار تجاری اولویت داشت. در این موازین اهمیت نقش ویژه طلبکار رسمی، به خصوص در دوره بحران، زمانی که طلبکار تجاری از کشوری روی بر می گرداند و آن را از دسترسی به منابع محروم می سازد، مورد تأکید قرار گرفته است".

در باره بردگی صندوق و گستاخی سهامدار اصلی آن (امریکا) همین کافیسیت که تصمیم ۸ دسامبر به طور خودکار مهر خورد و تلاشها برای اصلاح صندوق (بازنگری سهمیه کشورهای عضو و افزایش دو برابری سرمایه) را نیز واشینگتن از پنج سال پیش عقیم گذارده است. به گفته سیلوانوف، در متن تصویب راه حل ۸ دسامبر در جلسه هیأت مدیره صندوق، "عدم تمایل امریکا به تصویب توافقنامه دایر بر تکمیل سرمایه صندوق بین المللی پول که از قضاء برای حل مشکل بدهی اوکراین لازم بود، به طور بسیار واضحی به چشم می خورد".

گزارش ۳۴ صفحه‌ای حاوی جزئیات اصلاحات مصوب نشست ۸ دسامبر هیأت مدیران صندوق بین‌المللی پول در تاریخ ۱۰ دسامبر انتشار یافت. بر اساس این گزارش، تغییرات، از جمله، بدهی در مقابل طلبکار مستقل را که در چهارچوب باشگاه پاریس حل و فصل نشده، شامل می‌شود. با این حال، برای حفظ دسترسی به وام صندوق بین‌المللی پول، کشور بدهکار به ایجاد یکسری شرایط، از جمله نشان دادن "حسن نیت" در تجدید ساختار بدهی موظف می‌باشد. تلاش برای نشان دادن "حسن نیت" نکته‌ای بسیار جالب توجه است. تا کنون از طرف کیف به عنوان کشور بدهکار هیچ گامی برداشته نشده است. اظهارات آرسن یاتسنیوک، نخست‌وزیر اوکراین به حساب نمی‌آید. لازم به یادآوریست، که این اظهارات نه تلاش برای نشان دادن "حسن نیت"، بلکه، اولتیماتوم به روسیه به عنوان طلبکار مستقل بود. او گفت: یا آن تجدید ساختار را که ما در رابطه با طلبکار مستقل انجام دادیم، بپذیرید یا ما اعلام می‌کنیم، که بدهی شما را نمی‌پردازیم. این هم مشخص است که این بیانات نه به طور کتبی و از طریق مجاری رسمی، بلکه، به شکل اظهارات شفاهی از طریق تلویزیون اعلام گردید. اظهارات یاتسنیوک در این باره که او در رابطه با بدهی اوکراین به روسیه، هیچ‌گونه پیشنهاد رسمی از مسکو دریافت نکرده، مخصوصاً مضحک به نظر می‌رسد.

این یک پدیده به طور کلی جدید در مناسبات بین دولتها، به ویژه در روابط مالی - اعتباری بین‌المللی می‌باشد. تقریباً از همان ابتدای تأسیس صندوق بین‌المللی پول (و تا کنون هم ادامه دارد) قواعدی تنظیم گردید که بر اساس آنها: الف - ابتکار تغییر شرایط اولیه وام بر عهده بدهکار است نه طلبکار؛ ب - ابتکار (تقاضا) به صورت کتبی تنظیم می‌شود و از طریق مجاری رسمی به طلبکار تقدیم می‌گردد.

اگر جناب یاتسنیوک به این قاعده آشنا نبوده، مقامات صندوق بین‌المللی پول موظف بودند به او بیاموزند. اما چنین هم نشد.

در هر حال، برگردیم به تصمیم ۸ دسامبر. کیف این را می‌خواهد یا نه، اما برای گرفتن وام از طریق صندوق بین‌المللی پول حداقل باید برای توافق با طلبکار، یعنی مسکو تلاش کند. به اصطلاح "حسن نیت" خود را نشان دهد. مظاهر "حسن نیت" کدامند؟ حداکثر سه مرحله دارد: الف - تنظیم و تقدیم تقاضانامه رسمی به طلبکار دایر بر آغاز مذاکره پیرامون بازبینی شرایط وام؛ ب - گرفتن جواب رسمی از طلبکار؛ ج - انجام مذاکره در خصوص تجدید نظر در شرایط با موافقت طلبکار.

به یاد آوریم که مذاکره کیف با طلبکاران مستقل در خصوص تجدید ساختار بدهی‌ها عملاً بلافاصله پس از امضای موافقت‌نامه اخذ وام از صندوق بین‌المللی پول، یعنی از ماه مارچ سال ۲۰۱۵ آغاز گردید و تا آخر ماه اگست ادامه داشت. اما نقطه پایان این مذاکرات در ماه اکتوبر سال جاری گذاشته شد. بدین ترتیب، تجدید ساختار بدهی‌ها شش ماه طول کشید.

لازم به ذکر است که تاریخ پرداخت بدهی به روسیه (۲۰ دسامبر) مصادف است با روز یکشنبه. کیف برای نشان دادن "حسن نیت" دو روز وقت دارد. این دو روز در بهترین حالت، فقط به تحقق دو مرحله از سه گام فوق‌الذکر کفایت می‌کند. برای برداشتن گام سوم و مهمترین مرحله، وقتی باقی نیست.

نکته بسیار قابل تأمل این است که صندوق بین‌المللی پول روز دو شنبه ۲۱ دسامبر چه خواهد گفت. آیا سندی برای اثبات "حسن نیت" کیف ارائه خواهد داد؟ یا منتظر دستور سهامدار اصلی خود خواهد بود؟ اما سهامدار اصلی هم از تیز هوشی متمایزی برای جبران خرفتی گستاخانه خود برخوردار نیست.

گفته می‌شود ۲۱ دسامبر شرم‌آورترین روز در تاریخ صندوق بین‌المللی پول خواهد بود که مرگ این مؤسسه مالی را در پی خواهد داشت. افسوس که صندوق بین‌المللی پول پیش از مرگ خود قادر است با بهره‌گیری از بدهی اوکراین به

روسیه به مثابه چاشنی انفجاری، ساختار مالی را جهان را منفجر نماید. البته، در اینجا بازیگر اصلی واشینگتن است و صندوق بین المللی پول بازیچه دست آن. چرا واشینگتن به این بازی دست می زند؟ به صراحت می توان گفت که مقامات رسمی واشینگتن در آن ذینفع نیستند، بلکه، اربابان پول (سهامداران اصلی بانک فدرال رزرو) که همه مقامات کاخ سفید، خزانه داری امریکا و سایر ساختارهای دولتی امریکا خدمتگزاران آنها هستند، به آن نیاز دارند. اربابان پول به کمک ابزار آزموده شده - ایجاد هرج و مرج در خارج از امریکا به دفاع از موضع رو به تضعیف دالر مجبور هستند. هر نوع آشوب: سیاسی، نظامی، اقتصادی، مالی مناسب و لازم است.

***

پس از تصمیم ۸ دسمبر ۲۰۱۵ هیأت مدیره صندوق بین المللی پول به خاطر حمایت از رژیم ورشکسته کیف و برای آسیب زدن به روسیه، برخی کارشناسان اقتصادی با احتیاط اظهار عقیده می کنند که ادامه عضویت روسیه در صندوق بین المللی بی معنی است. می توان از موضع آنها جانبداری نمود اگر چه خروج روسیه از صندوق بین المللی ضرورت دارد، اما یک شرط کافی برای تحکیم استقلال روسیه محسوب نمی شود. روسیه موظف است برای حفاظت از خود در مقابل هرج و مرج مالی جهان که بعد از ۲۱ دسمبر قابل کنترل نخواهد بود، امکانات تدافعی کافی تدارک ببیند. جهان به فاز هرج و مرج وارد می شود. همین اواخر در این باره گفته می شد که امریکا قصد دارد دنیا را به "هرج و مرج هدایت شونده" گرفتار نماید. روند حوادث خاورمیانه و نزدیک این توهم را که طراحان هرج و مرج قادر به مدیریت آن هستند، نفی می کند. ساختار مالی جهان نیز در آینده نزدیک می تواند گرفتار چنین هرج و مرج غیر قابل هدایت بشود. مبتکران هرج و مرج مالی غیر قابل هدایت هم درست مثل امریکا رفتار می کنند. گمان می رود بدهی ۳ میلیارد دلاری اوکراین به روسیه به مثابه چاشنی انفجاری پروسه عمل بکند.

*پروفسور، دکتر علوم اقتصاد مدیر مرکز پژوهشهای اقتصادی "سرگنی فیودوویچ شاراپوف" روسیه

<http://www.fondsk.ru/news/2015/12/13/21-dekabrja-mirovoj-finansovyj-porjadok-mozhet-okonchatelno-ruhnut-37368.html>

۲۹ آذر - قوس ۱۳۹۴